

Poola, Eesti, Läti, Leedu ja Ukraina parlamentide esimeeste

ühisdeklaratsioon

parlamenditevahelise koostöö tugevdamise kohta julgeoleku valdkonnas, pidades silmas Ukraina vastu peetava agressioonisõja jätkuvat eskaleerimist Venemaa poolt

Białystok, 11. juuni 2024

Meie, Poola, Eesti, Läti, Leedu ja Ukraina parlamentide esimehed, tunnistasdes, et Venemaa agressioonisõda kujutab endast jätkuvat ohtu praegusele Euroopa, Atlandi-ülelele ja ülemaailmsele korrale, ning olles kindlalt otsustanud tugevdada Poola, Eesti, Läti ja Leedu rolli Kesk- ja Ida-Euroopa julgeoleku tagamises ja Ukraina toetamises:

avaldame tunnustust julgusele ja kangelaslikkusele, mida on üles näidanud kõik Ukraina kodanikud, relvajõudude liikmed, eriti kõik, kes on andnud oma elu võitluses Ukraina vabaduse eest, samuti need, kes jätkavad võitlust Venemaa relvastatud agressiooni vastu; me oleme kindlameelsed oma püüdlustes tagada, et maailm ei unustaks Ukrainat, eriti ajal, mil avalikkuse tähelepanu on sageli suunatud muudele kiireloomulistele probleemidele;

mõistame hukka Kremli hübriidtegevuse, küberrünnakud ja desinformatsiooni, mis on vastuolus Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjaga ning suunatud seadusel ja demokraatlikel väärtustel põhineva rahvusvahelise süsteemi vastu; samuti mõistame me hukka Valgevene, Iraani ja Põhja-Korea režiimid, mis Venemaad sõjaliselt toetavad;

nõustume, et praegused sanktsioonid Venemaa Föderatsiooni vastu ei ole Putini sõjamasina peatamiseks piisavad, et neid tuleb palju rohkem tugevdada ja nendest möödahiilimise vastu tuleb tõhusalt võidelda;

usume, et Euroopas kestliku rahu tagamise tingimuseks on Ukrainale koha kindlustamine euroatlantilistes struktuurides, ning loodame, et juulis Washingtonis toimuv NATO tippkohtumine aitab kujundada Ukraina pöördumatut teed liikmekssaamise suunas;

kohustume jätkama tööd kahepoolsete julgeolekukoostöö lepetega ja nende rakendamisega G7 deklaratsiooni raames ning peame prioriteediks kohustust anda Ukrainale püsivat pikaajalist sõjalist abi. Peame eriti oluliseks laialatuslikku toetust Ukraina võitlusvõime suurendamiseks võitluses Venemaa agressioonisõja vastu, samuti algatusi Ukraina relvajõududele relvade ja laskemoona kiire tarnimise tagamiseks;

hindame väljavaadet rajada Poolas NATO-Ukraina ühine analüüsi-, väljaõppe- ja koolituskeskus, et Ukraina saaks jagada oma Venemaa agressioonisõja vastu võitlemise kogemusi, mis aitab samal ajal kaasa NATO võimekuse tugevdamisele ning Ukraina relvajõudude ja NATO vägede täieliku koostegutsemisvõime saavutamisele;

avaldame heameelt USA Kongressi otsuse üle anda Ukrainale finantsabipakett, mis suurendab märkimisväärselt Ukraina kaitsevõimet;

tunnistame, et sõjalised jõupingutused on tõhusamad, kui meie toetusele ei seata piiranguid, kordame taas, et rahvusvahelise õiguse kohaselt on Ukrainal õigus end kaitsta, ja see hõlmab ka lööke õigustatud sõjaliste sihtmärkide pihta Venemaa territooriumil. Ukraina peab olema võimeline tagasi tõrjuma rünnakuid, mis tulevad Venemaalt või Ukraina okupeeritud aladelt. Avaldame heameelt selle üle, et üha rohkem liitlasi pakub Ukrainale sõjalist toetust. Eesti, Läti, Leedu ja Poola teevad seda ka edaspidi;

avaldame heameelt mitme riigi valmisoleku üle ühineda rahvusvahelise koalitsiooniga ja saata Ukrainasse neile sobival ajal oma instruktoreid Ukraina sõjaväelasi välja õpetama. Tunnistame, et Ukraina riiklust ohustava olukorra märkimisväärne eskaleerumine nõuab Ukraina-meelselt koalitsioonilt otsustavamaid tegusid;

toetame Ukraina presidendi Volodõmõr Zelenskõi rahuplaani. Meie riikide juhid väljendasid valmisolekut osaleda ülemaailmsel rahutippkohtumisel Šveitsis ja me kutsume üles kõiki riike, kes austavad ÜRO põhikirja põhimõtteid ja eesmärke, ühinema meie riikidega. Leiame, et kavandatav rahutippkohtumine toetab riikide suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse universaalseid väärtusi ning on samal ajal võimalus käsitleda Venemaa agressiooni ülemaailmset mõju, muu hulgas toiduga kindlustatusele ja tuumaohutusele;

nõustume, et Ukraina ühinemisläbirääkimised Euroopa Liiduga on Ukraina ja Euroopa Liidu strateegiline eesmärk ning et seetõttu peab esimene valitsustevaheline konverents Ukrainaga ühinemisläbirääkimiste avamiseks toimuma hiljemalt juunis 2024. Poola, Eesti, Läti ja Leedu toetavad Ukrainat ja on valmis jagama oma 20 aastat kestnud Euroopa Liidu liikmeks olemise kogemusi;

toome meie riikide, Euroopa ja maailma ühistes huvides, meie ühise julgeoleku pärast muret tundes meie koostöö raames pidevalt esile ja püüame tugevdada idapoolse mõõtme tähtsust avalikes, ELi ja Atlandi-ülestes narratiivides;

kinnitame tiheda koostöö jätkumist meie riikide vahel, kasutades kõiki meie käsutuses olevaid parlamendiplomaatia vahendeid, et võidelda Venemaa neoimperialistliku poliitika ähvardava ja kõikjale ulatuva ohu vastu. Väidame, et see poliitika kujutab endast kõige tõsisemat julgeolekuprobleemi pärast II maailmasõja lõppu;

usume kindlalt, et meie – poolakate, eestlaste, lätlaste, leedulaste ja ukrainlaste – ühendatud jõud on määrava tähtsusega Venemaa ohu vastu võitlemisel ja piirkondliku julgeoleku tagamisel. Võtsime huviga teadmiseks algatuse „Poola-Balti-Ukraina kultuurikett“, mille eesmärk on veelgi tugevdada meie ühisel ajalool ja kultuuril põhinevat koostööd ning lähendada meie mitmekesiseid ühiskondi;

kutsume kohalikke omavalitsusi üles süvendama oma koostööd mitmesuguste kohalike algatuste, sealhulgas meie rahvaste ja ühiskondade ühise heaolu edendamisele keskenduvate piiriüleste projektide raames. Oleme veendunud, et tugeva majandus-, energia-, taristu- ja digitaalse baasi loomine on hädavajalik, et suuta vastu panna vaenulikest riikidest lähtuvatele ohtudele;

avaldame igakülgselt toetust kõigile ühiskondlikele ja kohalikele algatustele, mis tugevdavad kultuurilisi ja ajaloolisi sidemeid meie rahvaste vahel, eelkõige algatustele, mis suurendavad noorema põlvkonna mõjuvõimu. Meie arvates on praegusel geopoliitilise ebastabiilsuse ajal esmatähtis kasvatada piirkonna julgeoleku ja heaolu eest kollektiivselt vastutamise tunnet ning tugevdada ühiskondliku solidaarsuse vaimu.

Szymon Hołownia
Seimi marssal
Poola

Lauri Hussar
Riigikogu esimees
Eesti

Daiga Mieriņa
Seimi spiiker
Läti

Viktorija Čmilytė-Nielsen
Seimi esimees
Leedu

Ruslan Stefanchuk
Ülemraada esimees
Ukraina